

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6703/07

- בעניין: 1. _____ אמון ת.ז. (קטינה בת חמש וחצי)
2. _____ אמון, ת.ז. (קטין בן 3 וחצי)
3. _____ אמון, ת.ז.

כולם ע"י ב"כ עוה"ד עדי לוסטיגמן (מ.ר. 29189) ו/או תמיר בלנק
(מ.ר. 30016)

מרחוב שמואל הנגיד 27 ירושלים 94269
טל': 02-6222808; פקס: 03-5214947

העותרים

- נגד -

מדינת ישראל:

1. שר הביטחון

2. שר הפנים

ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה

רחוב צלאח אל-דין 29 ירושלים

טל – 6466590 – 02; פקס 02-6467011

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים ובקשה לדיון דחוף

מוגשת בזאת עתירה לצו על תנאי המורה למשיבים לבוא וליתן טעם:

- א. מדוע לא יחזור בו המשיב 1 מהחלטתו שלא לסייע בשיקום בני משפחת העותרים, כי אם לשלחם לשטחים. בהתאם לכך, מדוע לא יודיע, בין השאר, כי ידאג להמשך שיקומם של בני המשפחה בישראל ולא בגדה המערבית, שם לא זו בלבד כי לא יוכלו להשתקם כראוי, אלא שהמעבר עלול להיות בבחינת גזר דין מוות לעותרת 1 - הילדה ____.
- ב. מדוע לא יודיע המשיב 1, כי יעניק לעותרת 1, הילדה ____, את כל הדרוש לשם שיקומה בקהילה, ובכלל זה מימוש האפשרות ללמוד בבית ספר בקרבת בית חולים בישראל.
- ג. מדוע לא יפעיל המשיב 2 את שיקול דעתו, באשר לבקשת העותרים למעמד בישראל, ויכריע בבקשתם, באופן שיינתן להם מעמד של קבע בישראל.
- ד. מדוע לא יסדירו המשיבים פתרון, אשר יאפשר את שהייתו הרציפה בישראל של העותר 2, הילד ____, לצד אביו ואחותו – עד להסדרת מעמד קבוע לבני המשפחה.
- ה. מדוע לא יודיע המשיב 1, כי עד להסדרת מעמדו בישראל של הילד ____, ייקח המשיב אחריות על שיקומו.
- ו. מדוע לא יודיעו המשיבים כי במקרה בו נפגעים חפים מפשע מפעולת חיסול יזומה של המדינה, תשא מדינת ישראל באחריות המלאה בגין הטיפול הרפואי ושיקום הנפגעים.

פתח דבר

**אלהים מרחם על ילדי הגן,
פחות מזה על ילדי בית הספר.
ועל הגדולים לא ירחם עוד**

(יהודה עמיחי)

בקשה לדין דחוף - עניינה של העתירה

1. העותרת 1 (להלן – ___) בת חמש וחצי, נפגעה ביום 20.5.2006 אנושות מטיל ישראלי. הטיל נועד לבצע חיסול בעזה. כתוצאה מהפגיעה נפגע חוט השידרה של ___ והיא נותרה משותקת בכל חלקי גופה ומחוברת למכונת הנשמה. על פי חוות הדעת של הרופאים לא תוכל עוד ___ להיות עצמאית. היא לא תוכל ללכת, לרוץ ולקפוץ, היא לא תוכל להיזז את ידיה, לא תוכל לדבר ללא מכשור ולא תוכל לנשום בעצמה.
  2. אלו הם רק חלק ממגבלותיה הגופניות. נפשה של ___ שעוד לא הגיעה לגיל 5 בעת האירוע נפגעה אנושות אף היא. הטיל שפגע ב___ פגע ו"חיסל" את אמה של ___, את אחיה הבכור בן השש, את סבתה, אשר גידלה אותה ביחד עם הוריה, ואת דודה האהוב. על ___ להתמודד עם מגבלותיה הגופניות הקשות לצד האובדן הכבד מנשוא של בני משפחה הקרובים.
- נספח ע/1**
- כתבתנו של גדעון לוי שפורסמה במוסף הארץ ביום – ומתארת את המקרה - מצ"ב לעתירה ומסומנת ע/1. וראו גם <http://www.keshet-tv.com/UvdaVideoPage.aspx?MediaID=11226> לינק לאתר קשת, בו מובאת כתבה מהתוכנית עובדה בעניין ___; וכתבת ה-Sundays times בנושא.
3. גם ___, העותר 2, אחיה הפעוט בן השלוש וחצי של ___ נכח באירוע בו נספו אמו, סבתו, אחיו ודודו ובו נפגעה אחותו ___ אנושות. ___ נפגע פיזית באורח בינוני באותו אירוע, אולם נפשו הרכה נפגעה באורח קטלני. עד לאחרונה, לא נמצא סידור שיאפשר את שהייתו לצד אביו ואחותו, הוא נותר בעזה לאורך זמן לצד קרובי משפחה מדרגה שנייה, ואילו היום נמצא בישראל, אולם ללא זכויות, בין השאר לקבל את הטיפול הרפואי והנפשי לו הוא כה זקוק.
  4. העותר 3, ___, אביהם של העותרים הקטינים, אשר איבד כתוצאה מפגיעת הטיל במשפחה את אשתו, בנו הבכור, אמו ודודו, אינו מש ממיתתה של בתו מאז הפגיעה. הוא חי בבית החולים 'אלין' בו מטופלת ___.
  5. העתירה עוסקת בדיני נפשות. הדחיפות בשמיעת העתירה נובעת בראש ובראשונה מהסכנה ל___ ולאחיה כתוצאה מהחלטת המשיבים מיום 29.7.2007, לנער את חוצנם מבני המשפחה ולשלחם לשטחי הרשות הפלסטינית, שם תופרד ___ בכפיה, פעם נוספת, מבני משפחתה, הניצולים שנותרו, ותושם במוסד, שאינו מוכשר לטפל בילדים כמוה, ובתנאים שלא יאפשרו היענות לצרכיה במקרה של סיבוך רפואי. יש להסיר מעל בני המשפחה את האיום בשילוחם לשטחי הגדה המערבית. כפי שברור מהדוחות הרפואיים, הצעד האחרון, עלול להוות גזר דין מוות עבור ___ הקטנה.
  6. מהמקרה המצמרר שבפנינו, ניתן ללמוד את המובן מאליו ללב אנושי. על מדינת ישראל לקחת אחריות על בני משפחת העותרים, אשר נפגעו על לא עוול בכפם, מניסיון חיסול מתוכנן ישראלי.

בקשה למתן צו ביניים

7. בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו ביניים, המורה למשיב שלא להרחיק מישראל את העותרים ____ אמן ת.ז. _____, ____ אמן, ת.ז. ____ ו ____ אמן, ת.ז. ____ עד לסיום ההליכים בעתירה זו.
8. העותרים פונים לבית המשפט הנכבד לאחר שהתקבל אתמול, 1.8.07, מכתב המשיב 1, בו הוא מודיע על החלטתו "להעביר" את בני המשפחה לשטחי הגדה המערבית, שם תושם ____, אשר על פי רופאיה זקוקה לשיקום בקהילה, במוסד, ללא בני משפחה היחידים שנותרו לה, ללא הכשרה לדאוג לצרכיה וללא נגישות למתקנים רפואיים, להם היא עשויה להזדקק.
9. כבר ביום 4.4.2007, במהלך חג הפסח, פקדה נציגת המינהל האזרחי לנושאי רפואה, הגב' דליה באסה, את העותר 3, בבית החולים – והודיעה לו כי בתוך מספר ימים יוצאו בני המשפחה מבית החולים. יוזמה זו נבלמה, כפי שיתואר בהמשך, בסיוע התקשורת. הנה כי כן, חרדים העותרים כי ללא התערבות בית המשפט הנכבד חשופים הם לגירוש לשטחים, בכל יום.
10. כאמור, מעבר לשטחים עלול להוות גזר דין מוות לילדה ____ . בין השאר, זקוקה ____ לשיקום בסמוך לבתי חולים בעלי חדר מיון ומומחיות בבעיות נשימה וחוט שידרה. הנגישות של ____ למסייעים רפואיים שונים, לסיעוד צמוד 24 שעות ביממה ולאפשרות הגעה מהירה לבתי חולים במקרה חירום ובמקרה של סיבוך רפואי, הינם קריטיים להישרדותה. ____, אביה של ____, בת החמש וחצי, סועד אותה ואינו מש ממיטתה מאז נפגעה. גירוש המשפחה לשטחים יקרע את ____ הקטנה מאביה ומאחיה.
11. בית המשפט הנכבד מתבקש להסיר סכנת גירוש מישראל והוצאה מבית החולים 'אלין' מעל שלושת העותרים עד למיצוי ההליכים בעתירה. יצוין כי כנגד העותרים לא הופנתה מעולם טענה בדבר סכנה ביטחונית או פלילית. שהייתו של העותר 3 מוסדרת באמצעות היתרי שהייה ל-24 שעות גם בימים אלו.
12. להרחבת הנימוקים לבקשה זו ראו גם את העתירה לגופה.

הבהרה

13. כבר כעת נאמר, שבגין הפגיעה בבני משפחת העותרים, הוגשה תביעת נזיקין. מטבען של תביעות אזרחיות, הרי שההליכים בהן נמשכים זמן רב. מצבם של הילדים הקטנים אינו מאפשר המתנה. הנה כי כן, פנו העותרים למשיבים לגבי צרכי המשפחה הדחופים והמיידיים. מובן מאיליו וכך אף הובהר למשיבים, כי התרגום הכלכלי של לקיחת האחריות על הילדים ואביהם ינוכה, במידת הצורך, מכל סכום, באם ייפסק, במסגרת התביעה האזרחית. כמו כן, פנו העותרים למשיב, לשם קבלת סעדים שכלל לא עלו במסגרת התביעה האזרחית והם: קבלת מעמד בישראל, הסדרת מסגרת חינוכית ועוד.

הצדדים לעתירה

14. העותרת 1 – הילדה ___ בת החמש וחצי התגוררה בעזה עם הוריה, שני אחיה ולצד סבתה. ביום 20.5.2006 שלחו טייסי חיל האוויר טיל במטרה לחסל מבוקש ופגעו בבני משפחתה. אמה, סבתה, אחיה ודודה של ___ נהרגו. ___ עצמה נפצעה אנושות, ותסבול משיתוק בגפיה לשארית חייה ומבעיות רפואיות מגוונות.
15. העותר 2 – ___ בן השלוש וחצי נפגע אף הוא באורח בינוני מהטיל המחסל. גם הוא איבד את אמו, אחיו, סבתו ודודו. בפועל ולפחות לחודשים הארוכים שחלפו מאז הפגיעה, איבד ___ גם את אחותו ___ שנפגעה אנושות ואת אביו, הסועד אותה, שכן המשיבים לא אפשרו את שהייתו הרציפה בישראל לצד אביו ואחותו. מאז החיסול הטראגי בו נהרגו בני משפחתו, נפגע ___ הפעוט, משני ניסיונות חיסול נוספים שהתבצעו בסמוך אליו בעזה. ___ מצוי בטראומה נפשית וגופנית קשה, כתוצאה משלושת האירועים האלימים בהם נפגע, מאובדנם של מרבית בני משפחתו ומהיעדרם הפיזי הממושך של כל בני משפחתו הקרובה. ___ גר עד לאחרונה עם קרובי משפחה מדרגה שנייה וכעת גר בבית החולים אליו עם אביו ואחותו, מבלי שהוא זכאי לקבלת טיפולים רפואיים ונפשיים להם הוא זקוק.
16. העותר 3 – ___ אמן, אביהם של העותרים 1 ו-2, איבד את בנו הבכור, את אשתו האהובה, את אמו ודודו - היקרים לו מכל - בחיסול צה"ל. מאז נהרגו יקיריו ונפצעה אנושות בתו ___ הוא סועד אותה יומם וליל. הוא כואב את אובדן בני משפחתו, הוא כאב את המרחק הכפוי מבנו הפעוט וכעת, את חוסר היכולת הבלתי נסבלת לשקמו. עם הודעתו האחרונה של המשיב, חרב על ___ עולמו – שיכון ___ במוסד ישים קץ לתקוות השיקום עבורה ויעמידה בסכנת חיים מוחשית. כתוצאה מכך, לא יוכל ___ לחיות עם בתו ולדאוג לנפשה.
17. המשיב 1 – הוא השר האחראי מטעם המדינה על פעולות צה"ל, לרבות פעולות חיסול, אותן עליו לאשר וכן על מתאם הפעולות בשטחים וועדת ל' לפיצוי, המרכזים את הטיפול במשפחה.
18. המשיב 2 - הוא השר המוסמך על פי חוק האזרחות, התשי"ב-1952 וחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, לטפל בכל הנושאים הנובעים מחוקים אלו, ובהם בקשות לקבלת מעמד בישראל. מאז "ההתנתקות" מחבל עזה, מופקד המשיב 2 גם על מעבר ארז, ממנו יוצאים ונכנסים מעזה לישראל.

החלק העובדתי

19. עד גיל ארבע ושלושה רבעים היתה ___ ילדה מאושרת. היא התגוררה בבית קטן בעזה. אביה, ____, עבד לאורך שנים בבניין בישראל. ___ ואחיה שיחקו במהלך היום בגן ועם אמם וסבתם בבית המתינו לחזרת ___ מהגן ואחיה ___ מבית הספר – אז יאכלו ביחד בביתם.
20. ביום 20.5.2006 נסעו כל בני המשפחה ביחד לביקור חולים אצל בת דודה במכונית המשפחתית. על אף מחלת בת הדודה, נהנתה ___ מהנסיעה עם כל בני המשפחה ביום החופש של אביה. באותו היום תכנן הצבא הישראלי לחסל מבוקש נוסף, ___ אלדחדוח. בשעות אחר הצהריים חגו טייסי חייל האוויר מעל שמי עזה והחליטו לירות טיל לעבר מכוניתו של

המבוקש. הטיל ששוגר ברחוב ציבורי במרכז עזה, עבר דרך מכוניתם של בני משפחת העותרים.

21. התוצאה: אמם, אחיהם, סבתם ודודם של ___ ו ___ נהרגו. ___ נפצע באורח בינוני ו ___ נפצעה אנושות. ___ נלקחה לבית החולים תל השומר ו ___ הובהל לבית החולים שפא שבעזה. ___ אושפז למספר ימים ושוחרר להשגחת קרובי משפחה מדרגה שנייה בעזה. ___ הועברה לבית חולים אלון, שהינו בית החולים היחידי במזרח התיכון המתמחה בפגיעות קשות בילדים, הדומות לפגיעות ממנה היא סובלת. אביהם ___ נפגע מרסיסים בגרונו, שלא ניתן להוציאם. המבוקש ___ אלדחזוח נהרג אף הוא כתוצאה מההפצצה.

22. מאז נמצאת ___ בבית החולים ועוברת טיפולים, בתחילה טיפולים מצילי חיים ולאחר מכן טיפולי שיקום וטיפולים שוטפים. אביה, ____, שוהה לצדה כל הזמן.

נספח 2/ע דו"ח רפואי בעניינה של ___ מצ"ב כנספח 2/ע

23. בהיותו בעזה נפגע הפעוט ___ משני חיסולים נוספים. כתוצאה מניסיון החיסול השני, נפגע ___ במוחו. עליו לקחת תרופה כל 12 שעות למשך שנתיים. כתוצאה מהפגיעה סובל ___ הקטן גם מהתקפי פרכוסים, בדומה לאפילפסיה. מטבע הדברים, נפגע ___ נפשית מחשיפתו לאירועים האלימים, אבדן אמו, אחיו, סבתו ודודו, היוותרותו בעזה לאורך קרוב לשנה, ללא אביו ואחותו, אצל קרובי משפחה מדרגה שנייה וכעת מהחיים בבית החולים, עד מדי יום למקרים קשים נוספים, ללא תמיכה רפואית ונפשית.

נספח 3/ע דו"ח רפואי בעניינו של ___ מצ"ב כנספח 3/ע

24. ביום 6.11.2006 הוגשה תביעת נזיקין כנגד מדינת ישראל בשם בני משפחת אמן – העותרים וקרובי משפחה נוספים. בתביעה נדרש פיצוי כספי בגין מותם של בני המשפחה, הסבתא ____, האם ____, האח ____, והדוד ____, וכן פיצוי כספי בגין הפגיעה בבני המשפחה האחרים, ____, ____, אחיו, שנכח אף הוא בארוע. כאמור, תביעה זו נמצאת בשלבים מוקדמים וטרם הוגש בה כתב הגנה.

נספח 4/ע העתק תביעת הנזיקין מצ"ב כנספח 4/ע

מיצוי הליכים מול המשיב 1

25. ביום 12.12.2006 שלח עו"ד פלדמן המייצג יחד עם הח"מ את המשפחה מכתב למשיב 1, בו תיאר את מצבם העגום של בני המשפחה ופירט רשימה של צרכים מינימאליים ודחופים לשם שיקומה המיטבי של ____. מכתב נוסף נשלח ב- 17.1.2007 ואליו צורף גם הדו"ח הרפואי בעניינה של ___ (נספח 3/ע).

נספח 5/ע מכתביו של עו"ד פלדמן מצ"ב לעתירה ומסומנים כנספח 5/ע.

26. ביום 25.12.2006 פורסמה כתבת תחקיר על המקרה של משפחת אמן בתוכנית "עובדה". דוברים מטעם המשיב 1 מסרו הודעה לפיה, ועדת ל' הדנה בפיצויים לפנים משורת הדין דנה בעניינה של ___ ואישרה מימון הטיפול למשך שנה נוספת. כן הוחלט על תשלום 1,000 ש"ח דמי קיום ל ____. ביום 3.1.2007 נשלח מכתב נוסף מטעם המשיב 1 לעובדה ובו נמסר, כי אין כוונה

להחזיר את הילדה להמשך טיפול בעזה ויש כוונה להמשיך את הטיפול על פי המלצת הרופאים. במכתב נוסף מיום 1.3.2007 שמוען לעובדה, הובטחה הגדלת קצבת הקיום ל-3,300 ₪ לחודש וכן, כי נעשים מאמצים למצוא פתרון עבור המשפחה בבית חולים ומגורים בירושלים המזרחית. אכן, מדי חודש מגיע נציג המינהל האזרחי לאב, ___ ונותן לו קצבה חודשית. יחד עם זאת, לא התקבלה תגובה עניינית ומקיפה במכתבים אלה לתקשורת, לדרישות הבסיסיות שהועלו במכתביו של עו"ד פלדמן בהסתמך על הדו"ח הרפואי, המפרט את צרכיה של ___.

נספח 6/ע מכתבי המשיב 1 לעובדה מצ"ב כנספח 6/ע

27. ביום 27.2.2007 שלח משרד הח"מ מכתב למשיב 1, בו הוא מבקש שוב לספק את הדרישות המינימאליות שהועלו במכתביו של עו"ד פלדמן וכן לנהל מגעים ישירים מול נציגי המשפחה ולא דרך התקשורת, מעל לראשם. תזכורות למכתב זה נשלחו ביום 4.3.2007 ו-20.3.2007.

נספח 7/ע מכתבי הח"מ מיום 27.2.2007, 4.3.2007 ו-20.3.2007 מצ"ב כנספח 7/ע

28. לאחר שידור תוכנית עובדה הראשונה הגיעו נציגים שונים מטעם המשיב 1 לבית החולים 'אלין' במספר הזדמנויות. בין היתר ביקר במקום מספר פעמים מתאם הפעולות בשטחים, תא"ל יוסף משלב. בביקוריהם ניסו, ככל הנראה, הנציגים לברר את משמעות הטיפול ב___. יחד עם זאת, הם לא טרחו לקרוא את הדו"ח המפורט שנכתב על ידי ד"ר קרן עוד בדצמבר 2006. נציגי המשיב 1 הסדירו את שהייתו של ___ במלונית בבית החולים באופן זמני, אולם לא נתנו מענה לצרכים של ___ והמשפחה, כפי שמצאו ביטוי בדוחות הרפואיים ובמכתבי נציגי המשפחה.

29. ביום 27.3.2007 נערכה פגישה בין נציגי המשיב לרופא האחראי על מחלקת השיקום בבית החולים אלין, ד"ר עפר קרן. בפגישה נכחו דליה באסה ועופר מיטל מתאמי בריאות במנהל האזרחי, אליעזר חדד, רע"ן רווחה במנהל האזרחי, ד"ר קרן, הרופא המטפל, גב' חנין, עו"ס בבית החולים אלין, ד"ר מעמור מבית החולים אמירה באסמה בירושלים המזרחית, אביהם של ___ ו___ - ___ והח"מ. במהלך השיחה הועלו שוב הבעיות והדרישות הנובעות ממצבה הרפואי של ___ והעובדה, כי היא בשלה לצאת לשיקום וטיפול בקהילה בתנאים מסוימים. נציגי המשיב טענו, כי הם לא מכירים את הדו"ח הרפואי מדצמבר 2006, למרות שהוא נשלח אליהם מספר חודשים לפני כן. בתום הישיבה, ביקשה הח"מ לברר עם הגורמים היכן עומד הטיפול בעניינם של בני המשפחה, אולם נציגי המשיב אליהם פנתה – הגב' באסה, מר עפר מיטל והגב' אליעזר חדד – מסרו כי הם מנועים מלשוחח עם עו"ד. הח"מ תמחה הכיצד שנציגי המשיב משוחחים עם התקשורת בנושא, אך מנועים לענות לעותרים עצמם ולבאי כוחם – אולם נציגי המשיב עמדו על החלטתם שלא לעמוד בקשר עם באי כוח עותרים.

נספח 8/ע פרוטוקול הפגישה כפי שנרשם על ידי הח"מ מצ"ב כנספח 8/ע

30. ביום 4.4.2007 במהלך חג הפסח הגיעה גב' באסה, האחראית על תחום רפואה במינהל האזרחי לבית החולים אלין והודיעה ל___, כי הוחלט להוציא את ___ מבית החולים ולהשיבה לשטחים. גב' באסה ביקשה מ___ להודיע לה "בתוך יום יומיים" היכן הוא מעדיף לחיות "בעזה או בגדה המערבית", ולא פירטה לגבי טיב השיקום המתוכנן בשטחים.

31. בעקבות ביקור זה, שלחו העותרים ביום 5.4.2007 מכתב למשיב ובו ביקשו 'הקפאת מצב'. במכתב צוין כי לאור ההודעה למשפחה כי יפוגו מבית החולים ויועברו לשטחים, ונוכח הפניות הרבות שלא נענו עד כה, ייאלצו העותרים לפנות לבג"ץ בהיעדר תשובה לאלתר.

נספח ע/9 מכתב העותרים מיום 5.4.2007 מצ"ב כנספח ע/9

32. ביום 8.4.2007 דיווחה העיתונאית אורלי וילנאי-פדרבוש מהתכנית עובדה לח"מ, כי בעקבות פנייתה למשיב, נמסר כי לעת הזו לא תוצא _____ מבית החולים והטיפול בה ימשך.

33. ביום 2.5.2007 נשלח מכתב מטעם העותרים לנציג המשיב 1 ובו בקשה נוספת לקבל תשובות ופתרונות ענייניים לגבי משפחת אמן, תשובות לבעיות שמצאו ביטוי בדו"ח הרפואי ובמכתבים שנשלחו בעבר.

נספח ע/10 מכתב העותרים מיום 2.5.2007 מצ"ב כנספח ע/10

34. בעקבות מכתב זה התקבלה במשרדי הח"מ ביום 21.5.2007, לראשונה, תשובה בעלת תוכן מנציג המשיב 1. במכתב נמסר, כי יש מגמה להעביר את _____ לשיקום בקהילה הפלסטינית ולמצוא פתרון ארוך טווח. עוד ביקש המשיב לברר מי הם עוה"ד המטפלים במקרה. זאת, לאור התביעה האזרחית, אשר תלויה ועומדת.

נספח ע/11 מכתב נציג המשיב 1 מיום 21.5.2007 מצ"ב ומסומן כנספח ע/11

35. ביום 28.5.2007 פנו העותרים וביקשו שוב, כי המשיב 1 יפעל למילוי הצרכים הרפואיים הדחופים של _____ ויפעל למצוא פתרון של שיקום בקהילה הפלסטינית בירושלים המזרחית. העותרים הסבירו במכתבם, כי הילדה _____ לא תוכל לשרוד בשטחים. למכתב זה צורף פרוט הצרכים הרפואיים של _____, כפי שנמסר מבית החולים אלן, לצורך שילוב במערכת הלימודים. בהמשך ניתן פרוט נוסף, שנשלח למשיב 1 מבית החולים אלן. העותרים הבהירו כי בקשותיהם מועלות במישור הומניטארי ודחוף וכוללות היבטים שכלל לא הועלו בתביעה האזרחית, שעניינה עלול להמשך זמן רב. כל זאת במסגרת סמכותה של ועדת ל.

נספח ע/12 מכתב העותרים מיום 28.5.2007 מצ"ב כנספח ע/12

נספח ע/13 פרוט הצרכים הרפואיים של _____ לצורך שילוב בבי"ס מצ"ב כנספח ע/13

36. ביום 6.6.2007 נשלחה תזכורת נוספת ממשרד הח"מ וכן בקשה להחלפת המכשיר התומך בגופה של _____, החלפה שנדרשה בשל גדילתה של _____.

נספח ע/14 מכתב הח"מ מיום 6.6.2007 מצ"ב כנספח ע/14

37. ביום 3.6.2007 ו- 7.6.2007 נשלחו מכתבים מנציג המשיב, על פיהם אין הוא מוכן לנהל מגעים מול משרד הח"מ, כל עוד יש עורך דין אחר, המטפל בתביעה אזרחית.

נספח ע/15 מכתבי נציג המשיב מצ"ב כנספח ע/15

38. בין לבין, בסיוע מתנדבים המלווים את המשפחה, התקבלה _____ לבית הספר "יד ביד" לחינוך דו לשוני בירושלים ע"ש מקס ריין. מבנה בית הספר מותאם ללימוד נכים. על מנת ש _____ אכן תוכל לפתוח את שנת הלימודים בבית הספר, בספטמבר 2007, יידרש סיוע כספי ובתשתיות,

כפי שפורט בנספח ע/13. סיוע זה לא הובטח על ידי מי מהמשיבים ולא ברור אם עיריית ירושלים ומנח"י יספקו אותו, או אם הדבר בסמכותם בכלל. כעת מסתבר, כי המשיב מסרב לאפשר ל____ להשתקם בקהילה, וללמוד בבית ספר מתאים.

נספח ע/16 מכתבי קבלה לבית הספר ומכתב מנח"י מצ"ב כנספח ע/16

39. עם סיום כתיבת העתירה, התקבל ביום 1.8.2007 מכתב המשיב 1 הנושא תאריך 29.7.2007. המכתב אישש ביתר שאת את ביעותי העותרים. על פי המכתב, המשיב 1 מתכוון להעביר את ____ למוסד ברמאללה, בכך יקרע המשיב את ____ מאביה ומאחיה, הוא לא יפעל לשיקומה בקהילה או ייקח אחריות על שיקומה, המשפחה לא תקבל מעמד בישראל. חלומה של ____ ללמוד בשנה הקרובה בבית הספר הדו לשוני, אליו התקבלה נגוז. ____ ו____ לא יקבלו פתרון או עזרה בשיקום. המכתב אינו מזכיר או מתייחס למכשור המיוחד הדרוש ל____ בשל גדילתה. המכתב אינו מתייחס לצורך של ____ להיות נגישה לבית חולים בישראל ולחשיבות לאפשר את השתלבותה, מגוריה, ולימודיה בבית ספר בקהילה. המכתב אינו מציין את תקופת ומידת הסיוע שיינתן למשפחה מעבר לשנה אחת. כאמור, העברת בני המשפחה לשטחים והפרידה ממשפחתה, הינם בבחינת חיסול המשפחה שנותרה, כמשפחה מאוחדת. הפסקת או הקטנת הסיוע בשלב מסויים למשפחה, עלולה להוות גזר דין מוות ל____. מימוש החלטת המשיב 1, כמבואר במכתבו, תרסק, אם כן, פעם נוספת את בני משפחת העותרים.

נספח ע/16א מכתב המשיב 1 מיום 29.7.2007 מצ"ב כנספח ע/16א

מיצוי הליכים מול המשיב 2

40. בעקבות העלאת עניינה של משפחת אמן בתכנית עובדה, מסר דובר המשיב 2, בהודעה מיום 25.12.2007, כי תתאפשר שהייתם של ____, ו____ בארץ במהלך הטיפולים.

נספח ע/17 הודעת המשיב 2 מצ"ב כנספח ע/17

41. ביום 27.2.2007 פנו העותרים למשיב 2 בבקשה מיוחדת להסדיר את מעמדם בישראל של בני משפחת אמן, לאור הנסיבות המיוחדות של העניין. בפניה התבקש דיון בוועדה הבינמשרדית לעניינים הומאניטאריים, ככל שהדבר נדרש. בהמשך נשלחו תזכורות בשל אי-מענה.

נספח ע/18 מכתב העותרים מיום 27.2.2007 ותזכורות מיום 20.3.2007 ו- 25.4.2007 מצ"ב כנספח ע/18

42. ביום 11.6.2007 התקבלה לראשונה תגובה עניינית מהמשיב 2 ועל פיה, המשפחה אינה עונה לקריטריונים לקבלת מעמד בישראל ולפיקך הבקשה למעמד מסורבת. במכתב אין כל התייחסות לבקשה לדיון בוועדה הבינמשרדית לעניינים הומאניטאריים, האמורה לדון במקרים לא קריטריונים - הומאניטאריים.

נספח ע/19 מכתב המשיב 2 מיום 11.6.2007 מצ"ב כנספח ע/19

43. בתגובה שלחו העותרים בקשה נוספת למשיב 2 והבהירו את הצורך לדון בוועדה לעניינים הומאניטאריים. במכתב הובהר, כי במידה והבקשה לא תענה, המשפחה עשויה לפנות לערכאות.

נספח ע/20 מכתב העותרים מיום 21.6.2007 מצ"ב כנספח ע/20

44. בתגובה נשלח ביום 15.7.2007 מהמשיב 2 מכתב, הוזה בתכנו, למעשה, למכתב הראשון, ושוב בלא התייחסות עניינית לבקשה לדיון בוועדה הבינמשרדית לעניינים הומניטאריים. יצוין, כי אין מסלול לפניו לוועדה האמורה, מלבד פניה למשיב, לו נתונה הסמכות להפנות אליה.

נספח ע/21 מכתב המשיב 2 מיום 15.7.2007 מצ"ב כנספח ע/21

המסגרת הנורמטיבית

מדיניות החיסולים של ישראל ומשמעויות בג"ץ 769/02

45. מדינת ישראל מפעילה מאז שלהי 2000 מדיניות של חיסולים, אותה היא מכנה 'סיכולים ממוקדים'. על פי נתוני ארגון בצלם נהרגו מה- 29.9.2000 עד 29.5.2007 340 פלסטינים כתוצאה מחיסולים של מדינת ישראל. מתוכם רק 210 היו יעדים לחיסול.

<http://www.btselem.org/hebrew/Statistics/Casualties.asp>

46. בבג"ץ 769/02 הועד הציבורי נגד עינויים ואח' נ' מדינת ישראל, שעסק לאחרונה בחוקיות מדיניות החיסולים של ישראל, נקבע בפסקה 32 מפי כב' הנשיא בדימוס ברק:

ראינו כי העקרון הבסיסי הינו שהאוכלוסייה האזרחית ואזרחים יחידים מוגנים מפני סכנות הפעילות הצבאית ואינם מטרה להתקפה. הגנה זו ניתנת לאזרחים "אלא אם ולמשך אותו הזמן בו הם נוטלים חלק ישיר במעשי האיבה".

כב' סגן הנשיא השופט ריבלין קובע בפסקה 5 לפסק דינו:

עקרון המידתיות, שהוא בגדר עקרון כללי המעוגן בהוראות שונות של המשפט הבינלאומי, בא להגשים את החובה הזו. עקרון זה שולל פגיעה נלווית בלתי-מידתית באזרחים תמימים. כך הוא לגבי הדרישה כי התועלת שתצמח מהשגת המטרה הצבאית הראויה תהא שקולה כנגד הנזק שנגרם לאזרחים תמימים. כך הוא לגבי הדרישה כי הנזק הלווה לא יהא מופרז בנסיבות העניין. יש הרואים בהעמדת התועלת מול הנזק כקונקרטיזציה של ההוראה בדבר הימנעות מפגיעה מופרזת באזרחים. אף כי הקשר בין השתיים ברור, נראה כי יתכנו נזקים נלווים לאוכלוסייה האזרחית שהם כה קשים עד כי גם מטרה צבאית בעלת תועלת של ממש לא תצדיק את גרימתם. מכל מקום, מדובר בדרישות ערכיות. "זהו מבחן ערכי" – מציין חברי הנשיא – "הוא מבוסס על איזון בין ערכים ואינטרסים נוגדים". תפיסה ערכית זו מקובלת במשפט הבינלאומי המנהגי בכל הנוגע להגנה על אזרחים (סעיף 51 לפרוטוקול הראשון לאמנת ג'נבה). היא גם מקובלת במערכות המשפט הלאומיות של מדינות רבות. מבחן זה – כפי שכתב הנשיא ברק באחת הפרשות – "נושא על כתפיו, בעיקרו של דבר, את התפיסה החוקתית, כי המטרה אינה מקדשת את האמצעים. הוא ביטוי לרעיון כי קיים מחסום ערכי, שהדמוקרטיה אינה יכולה לעבור אותו, גם אם התכלית אותה מבקשים להגשים היא ראויה" (בג"ץ 8276/05 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי נ' שר הביטחון (טרם פורסם)).

החובה לכבד את חייהם של האזרחים התמימים היא, אפוא, נקודת המוצא. ממנה נובעת הדרישה כי הנזק הנלווה לאזרחים לא יהא מופרז ויעמוד ביחס של שקילות לתועלת שתצמח מן הפעולה. תפיסה ערכית זו מטילה כפועל יוצא מגבלות על תקיפתם של הלוחמים פורעי-החוק עצמם. המגבלות עשויות להתייחס לסוג הנשק שבו נעשה שימוש במהלך פעולת הסיכול. המגבלות עשויות להביא לכך שייבחר אמצעי אשר מעמיד בסכנה מופחתת את חייהם של אזרחים תמימים. המגבלות עשויות להתייחס למידת הזהירות שיש לנקוט בה בזיהוי יעד הסיכול. כל אלה הן מגבלות שבעיקרן חותרות להגשים את החובה לכבד את חייהם של האזרחים התמימים, והן תפורשנה בהתאם.

הנשיאה בייניש קובעת:

ושנית, יש לקיים את עקרון המידתיות המקובל במשפט הבינלאומי המינהגי, ולפיו יש להימנע מפגיעה נלוות בלתי מידתית באזרחים תמימים. כאשר הנזק לאזרחים תמימים אינו עומד ביחס הולם לתועלת של הפעילות הצבאית (מבחן "המידתיות במובן הצר"), "הסיכול הממוקד" יהא בלתי מידתי.

47. בענייננו, הפגיעה בחפים מפשע, ארבעה בני משפחה אחת שנהרגו ועוד פצועים, אחת מהן באופן אנוש אינה עומדת בעיקרון המידתיות ואינה חוקית. אי-חוקיות זו מן הראוי שתהיה לה נפקות בנוגע לטיפול המדינה בנפגעים כתוצאה מחיסול זה.

48. נשאלת השאלה – האם כחלק מהחלטה להוציא להורג אדם, מותר למשיב להוציא להורג ארבעה בני אדם חפים מפשע ולפצוע נוספים. שאלה זו כשלעצמה צריכה להישאל, אף כי כעת איננה עומדת להכרעה שיפוטית. לאחר שהועמדה לבחינתנו הערכית-מוסרית, ההכרעה אותה היה על המשיב לקבל, נשאלת השאלה נשוא עתירה זו – משבחר המשיב להשיב כן לשאלה הראשונה – האם עליו לקחת אחריות על הנפגעים החפים מפשע כתוצאה מהחלטתו? ושוב, במסגרת זו אין המדובר על אחריות בנזיקין, בדמות של סכומי כסף כשלעצמם, אלא על אותה אחריות ראשונית, לאפשר לבני המשפחה את הטיפול הרפואי הראוי והשיקום, שיאפשר להם לחיות בכבוד, עד כמה שניתן, בעקבות הפגיעה.

חובת המדינה להגן על זכויות המוגנות על ידי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

49. כמבואר בהרחבה בבג"ץ 8276/05 עדאלה ואח' נ' שר הביטחון ואח', בפסקה 23 לפסק דינו של כב' הנשיא בדימוס ברק, אף אם הפגיעות בזכויות היסוד, הזכות לחיים, הזכות לבריאות, הזכות לחיי משפחה, נגרמו בשטחים, או באזורי עימות, הרי שהפיצוי והתיקון של אותה פגיעה נשלל מהעותרים בישראל ולפיכך יש מקום לתחולת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, וזאת מבלי להכריע אם יש לחוק היסוד תחולה חוץ-טריטוריאלית. כל מסקנה אחרת תוביל לתוצאה, שאין הדעת סובלת, של יצירת משטר של אפרטהייד חוקתי, לפיו ישראלי הנמצא בשטחים זכאי להגנה על זכויות היסוד שלו, בעוד פלסטיני משולל הגנה שכזו.

50. הכלל של פיצוי על נזק, הוא עקרון יסוד בשיטתנו המשפטית. בענייננו, כאן, אין מדובר בדרישה לפיצוי כספי, במובן הנזיקי, אלא בדרישה, כי המשיב ייקח אחריות על ההפרה הבוטה של זכויות העותרים ע"י מתן טיפולים, מעקב רפואי ושיקום, אשר יימנעו מהם בעזה או בהיעדר תמיכתו המלאה של המשיב.

51. בבג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, פ"ד נט(2) 529 פס' 138 נקבע, כי בעידן שלאחר חקיקת חוק היסוד הולך הסעד אחר הזכות – מקום בו קיימת זכות, אף קיים סעד. "משהופרה זכות חוקתית יש להכיר בסעד חוקתי הנגזר ממנה" (פיסקה 136). במקרה דנן, הופרו זכויות חוקתיות של העותרים ויש מקום להושיט להם סעד על מנת להיטיב ככל הניתן את מצבם. ראו לעניין זה גם ד.ב. ארז, עוולות חוקתיות בעידן חוקי היסוד, **משפט וממשל ט'**, תשס"ו עמ' 103.

הפגיעה בזכות לבריאות

52. סעיף 4 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, קובע באופן מפורש:
 "כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו".

53. בשורה של פסקי-דין שניתנו בשנים האחרונות עסק בית-משפט נכבד זה בזכויות היסוד לתנאי מחיה בסיסיים ולבריאות:

"אדם שאין לו גישה לטיפול רפואי אלמנטרי הוא אדם שכבודו כאדם נפגע" (רע"א 4905/98 גמזו נגד ישעיהו פ"ד נה (2) 360, 376).

ובעניין אחר נפסק:

"ניתן להניח, אפוא, לענייננו – בלא לקבוע מסמרות בדבר – כי מחובת המדינה על-פי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו נגזרת החובה לקיים מערכת שתבטיח "רשת מגן" למעוטי-האמצעים בחברה... במסגרת זו עליה להבטיח.. שירותי בריאות, שיבטיחו לו נגישות ליכולות הרפואה המודרנית" (בג"ץ 366/03 עמותת מחויבות נ' שר האוצר (טרם פורסם, ניתן ב- 12.12.05)).

המשיב מתיימר, לפחות למראית עין, למצוא ל___ פתרון רפואי – ללא הבטחת נגישותה לרפואה המודרנית. אכן, אין המדובר באזרחית המדינה – אולם, קשה שלא להסכים, כי בנסיבות העצובות – שיקום המשפחה ולכל הפחות הבטחת נגישות והיענות לצרכיה הרפואיים – הינם המעט שנותר.

וראו גם:

בג"ץ 890/99 חלמיש נ' המוסד לביטוח לאומי פ"ד לה(1) 421; בג"ץ 5578/02 מנור נ' שר האוצר פ"ד נט (1) 729; בג"ץ 4634/04 רופאים לזכויות אדם נ' השר לבטחון פנים (טרם פורסם, ניתן ב- 12.2.07); בג"ץ 2887/04 אבו מדיגס נ' מנהל מקרקעי ישראל (טרם פורסם, ניתן ב- 15.4.07).

חובת המדינה לפצות על עוולה והפרת זכויות מוגנים במשב"ל

54. חובת הכובש לפצות על נזקים שנגרמו למוגנים נובעת ישירות מהכלל הבסיסי של המשפט ההומניטרי, המהווה משפט מינהגי, כי על הכובש חלה חובה להגן על האוכלוסייה הכבושה, המכונה, ולא בכדי, "המוגנת". החובה להגן על האוכלוסייה הכבושה אינה מוגבלת לחובה השלילית, קרי, להימנע מלפגוע במוגנים, אלא היא כוללת גם את החובה הפוזיטיבית, למנוע פגיעה במוגנים ולפעול להבטחת שלומם וביטחונם. כלל זה מעוגן בתקנות 43 ו-46 לתקנות

האג משנת 1907 ובסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית, ובדומה קובעות הוראות סעיפים 48, 51, 57 ו-58 לפרוטוקול הראשון לאמנת ג'נבה הרביעית משנת 1977, המהוות חלק מהמשפט המינהגי.

55. המשפט ההומניטרי כולל הוראות מפורשות בדבר חובת הכובש לפצות בגין נזקים שנגרמו למוגנים. כך, סעיף 3 לאמנת האג משנת 1907 קובע:

"A belligerent party which violates the provisions of the said Regulations shall, if the case demands, be liable to pay compensation. It shall be responsible for all acts committed by persons forming part of its armed forces".

על הכוונה, כי סעיף זה יחול על ניזוקים אינדיבידואלים ראו:

Frits Kalshoven, "State Responsibility for Warlike Acts of the Armed Forces: From Article 3 of Hague Convention IV of 1907 to Article 91 of Additional Protocol I of 1977 and Beyond", 40 *International and Comparative Law Quarterly* (1991), 827-858, 830.

56. על האחריות החלה על הכובש עומדת גם תקנה 29 לאמנת ג'נבה הרביעית, הקובעת:

"The Party to the conflict in whose hands protected persons may be is responsible for the treatment accorded to them by its agents, irrespective of any individual responsibility which may be incurred".

57. ובדומה, סעיף 91 לפרוטוקול הראשון של אמנת ג'נבה הרביעית, המהווה משפט מינהגי, קובע:

"A Party to the conflict which violates the provisions of the Conventions or of this Protocol shall, if the case demands, be liable to pay compensation. It shall be responsible for all acts committed by persons forming part of its armed forces".

ראו גם את כללים 149 ו-150 של הצלב האדום, המהווים חלק מהמשפט המנהגי.

58. משפט זכויות האדם הבינלאומי מכיר אף הוא בחובת המדינה לפצות בגין הפרת זכויות מוגנות. כך, סעיף 3(2) לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות קובע:

"Each State Party to the present Covenant undertakes:

(a) To ensure that any person whose rights or freedoms as herein recognized are violated shall have an effective remedy, notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity"

סעיף זה פורש בפסקה 16 להערה כללית מס' 31 של ועדת האו"ם לזכויות האדם, המהווה את הפרשנות הרשמית לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות, כדלקמן:

"Article 2, paragraph 3, requires that States Parties make reparation to individuals whose Covenant rights

have been violated. Without reparation to individuals whose Covenant rights have been violated, the obligation to provide an effective remedy, which is central to the efficacy of article 2, paragraph 3, is not discharged. In addition to the explicit reparation required by articles 9, paragraph 5, and 14, paragraph 6, the Committee considers that the Covenant generally entails appropriate compensation. The Committee notes that, where appropriate, reparation can involve restitution, rehabilitation and measures of satisfaction, such as public apologies, public memorials, guarantees of non-repetition and changes in relevant laws and practices, as well as bringing to justice the perpetrators of human rights violations".

<http://www.ohchr.org/english/bodies/treaty/comments.htm>

59. עוד יצוין, כי בית הדין הבינלאומי לצדק פסק לא פעם, כי כל הפרת חובה מקימה את החובה לפצות, וכי כלל זה הינו מעקרונות המשפט הבינלאומי. כך בפרשת Chorzow נקבע:

"It is a principle of international law and even a general conception of law, that any breach of an engagement involves an obligation to make reparation [...] Reparation is the indispensable complement of a failure to apply a convention and there is no necessity for this to be stated in the convention itself".

Permanent Court of International Justice, *Chorzow Factory Case*, 13 September 1928, (Series A, No. 17 p. 29).

http://www.icj-cij.org/cijwww/cdecisions/ccpij/serie_A/A_09/28_Usine_de_Chorzow_Compentence_Arret.pdf

60. למותר לציין, כי הוראות משפט זכויות האדם הבינלאומי, ובפרט הוראות האמנות הבינלאומיות, אשר מדינת ישראל הינה צד להן ואף אישררה אותן, חלות בישראל וכי חלה חובה משפטית לכבדן ולקיימן.

בג"ץ 69/81 אבו עיטה נ' מפקד אזור יהודה ושומרון, פ"ד לו (2), 197, 234 ;

Eyal Benvenisti "The Influence of International Human Rights Law on the Israeli Legal System: Present and Future", 28 *Is.I.Rev.* 137 (1994)

י" דינשטיין, המשפט הבינלאומי והמדינה (הוצאת שוקן 1971) 146

61. בהחלטת ה- ICJ דלעיל, נדונה סוגיית תחולת הוראות משפט זכויות האדם הבינלאומי ונקבע במפורש, כי האמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות, האמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות והאמנה בדבר זכויות הילד, חלות בשטחים הכבושים :

"III. In conclusion, the Court considers that the International Covenant on Civil and Political Rights is applicable in respect of acts done by a State in the exercise of its jurisdiction outside its own territory.

112. ... For the reasons explained in paragraph 106 above, the Court cannot accept Israel's view. It would also observe that the territories occupied by Israel have for over 37 years been subject to its territorial jurisdiction as the occupying Power. In the exercise of the powers available to it on this basis, Israel is bound by the provisions of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. Furthermore, it is under an obligation not to raise any obstacle to the exercise of such rights in those fields where competence has been transferred to Palestinian authorities.

113. As regards the Convention on the Rights of the Child of 20 November 1989, that instrument contains an Article 2 according to which "States Parties shall respect and ensure the rights set forth in the . . . Convention to each child within their jurisdiction... "That Convention is therefore applicable within the Occupied Palestinian Territory".

62. קביעה זו עולה בקנה אחד עם מסקנות ועדת האו"ם לזכויות האדם מאוגוסט 2003 ומאוגוסט 1998, וכן עם מסקנות ועדת האו"ם לביעור האפליה הגזעית, ממרץ 1998.

Concluding observations of the Human Rights Committee: Israel, UN Doc.CCPR/CO/78/ISR, at 11. 21 August 2003.

[http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/\(Symbol\)/CCPR.CO.78.ISR.En?Opendocument](http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/(Symbol)/CCPR.CO.78.ISR.En?Opendocument)

Concluding observations of the Human Rights Committee: Israel, UN Doc.CCCPR/C/79/Add, at 10. 18 August 1998.

<http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/0/7ea14efe56ecd5ea8025665600391d1b?OpenDoc>

Concluding observations of the Committee on the Elimination of Racial Discrimination: Israel, UN Doc.CERD/C/304/Add.45, at 4. 30 March 1998.

<http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/0/2d7b93508a831869802565d90058c005?Opendocument>

63. ושוב יודגש, במסגרת עתירה זו אין העותרים מבקשים, כי יינתן להם פיצוי נזיקי טהור, אלא שזכויותיהם שנרמסו ישוקמו, ותינתן להם על ידי מי שאחראי לרמיסת אותן זכויות, אפשרות לחיות ולחיות בכבוד.

פיצוי על ידי ועדת ל' לפנים משורת הדין

64. על פי תיקון מס' 7 לחוק הנזיקים האזרחיים, אחריות מדינה, תשי"ב-1952, הוקמה ועדה אשר הוסמכה "לאשר, לפנים משורת הדין, בנסיבות מיוחדות, תשלום לפונה אשר סעיף קטן (א) חל עליו ולקבוע את שיעורו" (סעיף 5(ג)(ב)(1)). נקבע עוד כי "שר הביטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יקבע את תנאי הסף להגשת

- בקשה לוועדה, אופן הגשת הבקשה, את סדרי עבודת הוועדה, וכן את אמות המידה לתשלום לפני משורת הדין" (סעיף 5ג(ב)(3)). ועדה זו מכונה על ידי המשיב 1 ועדת ל'.
65. בבג"ץ 8276/05 נאמר: "יפה תעשה המדינה כי תשקול הענקת תשלום לפני משורת הדין למי שנפגע קשות מ"פעולה מלחמתית" של כוחות הביטחון, אך בנסיבות שלדעת המדינה מצדיקות תשלום חסד" (פסקה 42 לפסה"ד).
66. בעניין הצורך במציאת פתרון לפני משורת הדין למקרים חריגים ראו גם בג"ץ 3648/97 **סטמקה נ' שר הפנים**, פ"ד נג(2) 728, 794: "מדיניות נעדרת חריגים כמוה כמכונת-מסב"ב לא שמן להסיקה. מה זו האחרונה לא תפעל ותישרף במהרה, כן דין המדיניות".
67. בעניינינו המשיב 1 טוען, כי ועדת ל' התכנסה ודנה בעניינה של _____, אולם כל שעלה מדיונים אלה עד לימים אלה, הם פתרונות זמניים וחלקיים. הפתרון שהעלה המשיב 1 לעת הזו, כאמור במכתבו מיום 29.7.2007 אינו מספק אפילו של הצרכים המיידיים של _____ ונכשלה באספקת חלק מהצרכים הרפואיים הדחופים של _____, בהעברתה של המשפחה לשיקום בקהילה ובמציאת פתרון עבור _____.
68. כמתואר בהרחבה לעיל, ובדוחות הרפואיים, הפתרון אותו מציע המשיב לפני משורת הדין עלול להוות גזר דין מוות ממש עבור הילדה, ומהווה המשך לסבל הקשה שעוברת כל המשפחה. _____ ומשפחתה אינם יכולים להתקיים עם פתרון חלקי ובלתי מספק זה. ושוב, אין בני המשפחה דורשים במסגרת עתירה זו, פיצוי נזיקי והשבת המצב לקדמותו, או מיליוני שקלים בגין עגמת נפש, אלא אפשרות לחיות ולחיות בכבוד.
69. קשה לתאר מקרה, המתאים יותר לפיצוי והשבה לפני משורת הדין מאשר מקרה זה, בו נפגעים ילדים רכים, ומשפחה שלמה נהרסת, כתוצאה מפעולה מכוונת של מדינת ישראל. אם לא יופעל במקרה זה מנגנון הפיצוי של ועדת ל' באופן יעיל ומספק, מתי יופעל?

הזכות להשתלבות ילדים עם מוגבלות בקהילה

- שוויון, שילוב מלא ושיתוף בחברה הם אפוא מטרות הצעה זו. הסרת מכשולים המונעים שילוב, ומתן מענה לצרכים מיוחדים שבלעדיהם שילוב איננו אפשרי, הם הדרכים להשגת מטרות אלה".
- מתוך דברי ההסבר בהצעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ז-1996, הצעות חוק 2525 כ' באדר התשנ"ו 11.3.1996, עמ' 628. (ההדגשות לא במקור).
70. מטרות חוק שוויון זכויות ועקרונות היסוד עליהם נשען, נקבעו בסעיפים 1 ו-2, בזו הלשון:

1. עקרון יסוד

זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הבריות.

2. מטרה

חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות

את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

71. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, קובע בסעיף 6(א)(2), כי "מימוש זכויות ומתן שירותים לאדם עם מוגבלות ייעשו - ... במסגרת השירותים הניתנים והמיועדים לכלל הציבור, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות בנסיבות העניין...".

יפים לעניין זה דברי כבי הנשיא בדימוס ברק, בבג"ץ 7081/93 בוצר נ' מועצה מקומית "מכבים-רעות", פ"ד נ(1) 19, 26.

"כיום שוררת ההשקפה כי יש לשלב את הנכה בתוך החברה, ולהבטיח לו שוויון של הזדמנות... הנכה הוא אדם שווה זכויות. אין הוא מצוי מחוץ לחברה או בשוליה. הוא חבר רגיל בחברה שבה הוא חי. מטרת ההסדרים אינה להיטיב עימו בבדידותו, אלא לשלבו - תוך שימוש לפעמים בהעדפה מתקנת - במרקם הרגיל של חיי החברה."

וראו בעניין זה מאמרה של ד"ר נטע זיו, אנשים עם מוגבלויות – בין זכויות חברתיות לצרכים קיומיים, מתוך "זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות בישראל", עורכים י. רבין ו-י. שני, הוצאת רמות, עמ' 813.

72. ב-13 בדצמבר 2006 אימצה העצרת הכללית של האו"ם את האמנה הבינלאומית לזכויות אנשים עם מוגבלות. האמנה, עליה חתמה מדינת ישראל מדגישה את זכותו של כל אדם לגור בקהילה.
להלן הפנייה לאתר האמנה:

<http://www.un.org/esa/socdev/enable/rights/ahcfinalrepe.htm>

73. הצוות הרפואי של בית החולים אלון מסר לא פעם, זה מכבר – כי על שיקומה של ___ להיעשות בקהילה, לצד משפחתה ותוך נגישות לטיפול רפואי מתאים. ___ ילדה רכה וחכמה יכולה לחיות לצד משפחתה, בבית, שאינו מוסד – לו אך תזכה למשאבים המתאימים.

74. זכותם של ילדים עם מוגבלות להשתלב בקהילה ובין השאר, ללמוד במסגרת נורמטיבית, בכיתה רגילה עם ילדים רגילים, היא חלק מזכותו של אדם עם מוגבלות לחיות בקהילה ולהשתתף בפעילות הנערכת בה באופן שוויוני. הדבר עולה בקנה אחד עם תפיסות שיקומיות וחינוכיות, המוכרות זה מכבר בארץ ובעולם, המעלות על נס את החשיבות שבהקניית התנהגות נורמטיבית לילדים עם מוגבלות, ואת החינוכיות של השילוב להתפתחותם ולקידומם בבית הספר ובחברה בכלל. מכאן מקום המפתח שיש לשילוב בקידום זכותם של תלמידים לשוויון בחינוך.

הזכות לחינוך והזכות לחינוך במסגרת רגילה

75. הזכות לחינוך הוכרה כאחת מזכויותיו הבסיסיות של האדם. הזכות מעוגנת בהכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם משנת 1948 (ס' 26). האמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות משנת 1966 (ס' 13) כתבי אמנה 1037, כרך 31 ע' 205. הזכות לחינוך

מעוגנת גם בסעיפים 28 ו-29 לאמנה בדבר זכויות הילד משנת 1989 (כתבי אמנה 1038 כרך 31 ע' 221). בבג"ץ 1554/95 עמותת שוחרי גילת נ' שר החינוך, פ"ד נ(2) 3, 24 נאמר: "[החינוך – ת.ב.] מהווה יסוד הכרחי למימושו העצמי של כל אדם. הוא חיוני להצלחתו ולשגשוגו של כל פרט ופרט"

76. בבג"ץ 2599/00 ית"ד עמותת הורים לילדי תסמונת דאון נ' משרד החינוך ואח' פ"ד נ(5) 834 נאמר:

"מדינות רבות גם הכירו בחשיבות שילובם של אנשים בעלי צרכים מיוחדים בכלל, וילדים בפרט, במסגרות רגילות, וקבעו בדיניהן הסדרים לשילוב כזה....

תכליתו הפרטיקולרית של חוק חינוך מיוחד היא להעניק חינוך מיוחד בחינם לכל ילד בעל צרכים מיוחדים, כדי להביא למימוש הפוטנציאל הטמון בו ולאפשר את שילובו בחברה. ראו גם דברי ההסבר להצעת חוק חינוך מיוחד, תשמ"ח-1988 (ה"ח תשמ"ח, בעמ' 169), המציינים כי החינוך המיוחד נועד לסייע למתחנכים בו להשתלב בחברה על-ידי מיצוי היכולת הטמונה בהם - הפיזית, השכלית והנפשית. תכלית פרטיקולרית זאת תואמת ואף מגשימה את הזכות לחינוך, את עקרון השוויון, ואת האמנות הבינלאומיות שאושררו על-ידי מדינת ישראל".

77. בענייננו הצורך של ___ להשתלב במסגרת חינוכית וקהילתית רגילה, אינו חיוני רק להבטיח את זכותה שלה כילדה עם מוגבלויות לחינוך, אלא תנאי חיוני להשתקמותה ולבריאותה, וייתכן אף להשרדותה. ___ ילדה מבריקה. מוחה לא נפגע, נפשה כמעט ונרמסה, כתוצאה מחיסול מרבית בני משפחתה ופציעתה האנושה. כיום, היא חיה בבית חולים, אך לצד בני משפחתה. אם תיושם תוכנית המשיב, תועבר ___ בקרוב למוסד, שאינו מוכשר לטפל בה, ללא בני משפחתה לצדה, אך לצד מקרים קשים המגיעים למוסדות כאלה מדי יום. כעת, לומדת בבית ספר מאולתר, עם ילדים בגילאים שונים, וברמת פגיעה שכלית שונה. העותרים לא יודעים אם קיימת כלל מסגרת חינוכית ראויה – במוסד אליו תועבר.

78. על פי המלצת רופאיה של ___, שיקומה בקהילה, והשתלבותה בבית ספר רגיל, המשקף את רמתה השכלית, חיוניים להשתקמותה והשרדותה.

79. המשיבים החליטו לסרב לאפשר השתלבות זו. ויוער: גם אם גורמים פרטיים יבטיחו את השתלבותה של ___ בבית ספר, הרי שבלא מתן תקציבים מתאימים, ללא נגישות, תשתיות ראויות, והסדרת עניינה של המשפחה כולה, השתלבות זו אינה אפשרית.

הבטחה מנהלית

80. בבג"ץ 321/75 סאי טקס קורפוריישן נ' שר המסחר והתעשייה פ"ד ל(1) 673 הוכר לראשונה החיוב המשפטי של הבטחה מנהלית. בהמשך עיצבה הפסיקה בבג"ץ 594/78 אומן, מפעלי סריגה נ' שר התעשייה והמסחר, פד"י לב(3) 469 את העקרונות, לחיובה של רשות מנהלית מכח הבטחה והם: המבטיח פועל בסמכות, למבטיח כוונה להקנות להבטחה תוקף משפטי, למבטיח היכולת למלא אחר ההבטחה, לא קיים צידוק חוקי לשנות או לבטל את ההבטחה.

81. בענייננו, המשיב 1 הציג שורה של מצגים והבטחות לדאוג לצרכיה של ___ והמשפחה באמצעות הגופים המוסמכים אצלו ובכללם ועדת ל' – ראו נספחים 6/ע ו-11/ע לעתירה. הבטחות אלה נמצאות בסמכות המשיב 1 ומחוייב לקיימן.

חוסר סבירות קיצוני

82. החלטת המשיב להוציא את בני משפחת העותרים מישראל לשטחים ולהפריד בניהם פעם נוספת – שכן, האב והאח ___ לא יוכלו לשהות לצד ___ במוסד ברמאללה - חורגת באופן קיצוני ממתחם הסבירות וכללי הוגנות בסיסיים המחייבים את המשיב בפעולותיו.

83. אביה של ___ לא מש ממיטתה במהלך למעלה משנה. על פי החלטת המשיב, הילדה שאיבדה את אמה, אחיה ובני משפחה נוספים, לא תזכה להתגורר עם אביה ואחיה הקטן ולא תזכה לשיקום בקהילה, שיאפשר לה סיכוי לחיים בעלי מוטיבים נורמטיביים.

84. עושה רושם כי המשיב, אשר מודע לאחריותו למצבם של בני המשפחה, ניסה להגיע להסדר מינימאלי עבורם – בבחינת לצאת ידי חובה. אולם, תוכנית המשיב עבור ___ ומשפחתה, הינה לעג לרש. קמוצת ליבו של המשיב 1 ואטימותו נוכח המקרה של ___ - הינם בלתי נתפסים.

85. יש לזכור כי למצבה הרפואי של ___, בו לא צפוי שיפור מהותי – אין מזור בשטחי הרשות הפלסטינית. ___ זקוקה לטיפול, מעקב מיוחד, מכשור רפואי ותמיכה מקצועית – אותם לא תוכל לקבל בעזה ובשטחי הגדה המערבית. יתר על כן, מצבה הרפואי של ___ עלול להצריך הגעה מהירה לחדר מיון או לבית חולים המתמחה בפגיעות מסובכות כמו שלה. עקב היעדר חופש תנועה בשטחים (ריבוי מחסומים, עוצרים, כתרים וסגרים), חוסר היציבות, שאינו מאפשר לצפות מראש אפשרות להגיע ממקום אחד למשנהו, היעדר תשתיות ולנכים בפרט – חזרה לשטחים תהווה עונש מוות עבור ___.

86. כתוצאה מהחלטת המשיב – יופרדו ניצולי בני המשפחה. ___ לא תהיה זכאית לשיקום בקהילה ובקרב בני משפחתה. בגיל 5, תקרע פעם נוספת מהקרובים לה מכל. בשנה הבאה ___ לא תוכל ללמוד בבית ספר רגיל, עם ילדים בני גילה, וברמה, אשר תואמת את רמתה. מאחיה הפעוט ___ ימנע טיפול רפואי ושיקום נפשי, להם הוא נזקק נואשות. מהאב ___ יימנע לממש את הצורך הבסיסי שלו כהורה – לדאוג לבתו הקטנה, שדומה כי כבר איבדה הכל. ___ הקטנה גדלה בשנה שחלפה מאז הגיעה לבית החולים וזקוקה למכשור חדש, המתאים לגובהה - המדובר במכשיר – שעלותו אינה גבוהה – אולם כל יום שחולף בהיעדרו גורם ל___ נזק בלתי הפיך.

87. בעניין זה יצויין גם, כי לא ברור הליך קבלת ההחלטות שהוביל את המשיב 1 לקביעה בדבר אופן הטיפול במקרה. במקרה סבוך כגון דא, יש צורך בהתייעצות עם רופאים מומחים, צורך בקביעת תכנית שיקום וטיפול מקיפה וארוכת טווח, צורך בהקצאת משאבים לטווח ארוך, צורך בהתייעצות ושיתוף פעולה עם המשפחה והחולה ותהליכים נוספים, שהם מקובלים בכל מקרה של נכות קשה. מהמגעים עם המשיב 1 לא עולה, כי התקיים הליך כזה אצל המשיב 1

וממילא ללא הליך שכזה, שקילת כל השיקולים הרלבנטיים והתייעצות עם הגורמים המקצועיים, לא ניתן להגיע להחלטה סבירה ומספקת לגבי פתרון למשפחה.

88. חובת הרשות המינהלית לפעול בסבירות, מידתיות, הוגנות ולשם השגת תכלית ראויה, עקרונית-על הם, החולשים על מרחב שיקול הדעת של המשיב.

ראו לעניין זה: בג"ץ 1689/94 הררי ואח' נ' שר הפנים, פ"ד נא (1), 15 ובג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים נ' ממשלת ישראל והבונים בישראל, פ"ד ל"ד (3), 729 ובמיוחד בעמ' 745-746, דברי כבוד השופט (כתפקידו אז) ברק לאמור:

המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל... מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב. אסור למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר תום לב, להימצא במצב של ניגוד עניינים. קיצורו של דבר עליה לפעול בהגינות.

טעמים הומניטאריים

89. במכתביהם הרבים של העותרים למשיבים, פורטו הטעמים ההומניטאריים של המקרה, ובראשם סכנת החיים בה עלולה ___ להיות נתונה – עקב חופש התנועה המוגבל בשטחים מחד, והצורך שלה בטיפול רפואי צמוד של מספר גורמים, תחזוקה רפואית שוטפת ובקרבה לחדר מיון למקרה של סיבוכים וכן לבית חולים המתמחה בבעיות עמוד שדרה ובעיות נשימתיות של ילדים (ראו הדוחות הרפואיים המצ"ב). גם ללא הסברים מרובים, הרי שהמקרה הקשה מדבר בפני עצמו.

90. מחובתו של המשיב 1 לתת דעתו קודם כל לסכנות האורבות ל ___ כתוצאה משהייתה בגדה המערבית וכתוצאה מהזנחת טיפולה ושיקומה בקרב הקהילה. זאת לאור חובתו האנושית של המשיב כלפי ___ וכלפי עקרון טובת הילד.

91. במשך למעלה משנה חיה ___ בארץ בבית החולים אלון. בהנחה שהטיפול בה המחייב הישארותה בישראל ימשך, הרי שיש צורך לדאוג למעמדה כאן. לכן, פנו העותרים למשיב 2, בבקשה להסדיר את מעמדה. על פי סעיף 3(2) לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003, (להלן – **חוק הוראת השעה**) נתונה למשיב 2 הסמכות להעניק רישיון לישיבה בישראל מטעמים הומניטאריים. סעיף זה מאפשר למשיבים להפעיל שיקול דעת במקרים מיוחדים. בעניין חשיבותו של השיקול ההומניטארי במדינת חוק, נפסק:

מדינת ישראל הינה מדינת חוק; מדינת ישראל היא דמוקרטיה, המכבדת זכויות אדם, והשוקלת בכובד ראש שיקולים הומניטאריים (בג"ץ 794/98 עובייד ואח' נ' שר הבטחון פ"ד נה(5) 769, 774).

על חשיבותו של השיקול ההומניטארי, בבוא המשיב להכריע בבקשות להסדרת מעמד, ניתן ללמוד גם מפסק הדין בעת"מ 1037/03 פלדמן ואח' נ' שר הפנים.

92. על פי סעיף 3א (1) שחוקק בתיקון לחוק הוראת שעה משנת 2007, הוחלט כי תוקם וועדה לעניינים הומניטאריים, אשר בסמכותה יהיה לאשר מתן מעמד. אין מקרה מתאים יותר להחלת הסעיף מהמקרה דנן.
93. אף על פי כן, סרב המשיב 2 לאקונית לבקשת העותרים והתעלם פעם אחר פעם מבקשתם לדון בנושא במסגרת הוועדה לעניינים הומניטאריים.
94. כמפורט, גם המשיב 1, אינו משיב לפניויהם ההומניטאריות של העותרים.

סיכום – השלכות החלטת המשיב על חיי העותרים

95. בית החולים אלן הוא בית החולים היחיד במזרח התיכון בעל המומחיות לטפל בפגיעות מהסוג של _____. לדברי הרופא המטפל ב____, ראש מחלקת שיקום באלן, יש מעט מקרים כמו שלה בעולם. גם בבית החולים אלן לא נתקלו עד כה במקרה כזה. ואילו, אפילו בית חולים אלן אינו מותאם לטפל ב____ במקרים רבים של סיבוכים ובמקרי חירום שונים. מקל וחומר בית חולים בשטחי הגדה המערבית.
96. אף על פי כן, מוסר המשיב במכתבו שהתקבל ביום 1.8.07 בפשטות:
אנו פועלים להסדרת העברתה של ____ למרכז אבו-רייה, לרבות הכשרת הצוות הרפואי ורכישת ציוד מתאים החסר בבית החולים, ופונים אליך לשם תיאום ההעברה והתארגנותך, במקביל.
- ללמדנו: גם לדידו של המשיב אין המוסד ברמאללה מוכשר לטפל במקרה מורכב וקשה כשל _____. אם בית החולים אלן מתקשה בטיפול במצבי חירום ובשיקום, שאינו בקהילה – כיצד יתרחש הליך מורכב זה במוסד, שאינו מוכשר מבחינת כוח אדם וציוד לטפל במקרה?
97. ____ זקוקה לציוד רפואי מורכב ולתחזוקתו השוטפת. לדברי רופאה, לפחות פעם בשבוע צריך להגיע איש תחזוקה למכשירים וכן איש מקצוע לטיפולים ב____. גם הציוד הרפואי משתנה ומותאם לה, עם גדילתה. כעת, מוסר המשיב כי ידאג לציוד. דע עקא, ש____ תזדקק לציוד רפואי, תחזוקה, טיפולים ונגישות לטיפול חירום כל חייה. האם אכן תוכל לקבל זאת באותו מוסד ברמאללה, אותו מכשיר המשיב רק עכשיו?
98. כעולה מהדו"ח הרפואי בעניינה של____, היא צפויה לסיבוכים שונים הנובעים ממצבה. גם היום מדי מספר ימים סובלת ____ מסיבוכים בדרכי השתן הנובעים מהמכשור שלה, מזיהומים שונים ומבעיות בנשימה, שעלולות להסתבך במהירות עד כדי סכנת חיים – הכיצד ניתן להבטיח את הגעתה המהירה של ____ לחדר מיון, לכשתזדקק לו, בשטחי הגדה המערבית? הכיצד תגיע בבהילות לבית חולים המתמחה בפגיעות חוט שידרה ובפגיעות בדרכי הנשימה של ילדים?
99. ומה על שיקום? האין ____ ובני משפחתה, ברבות תלאותיהם, זכאים לשיקום חייהם? לא נזדקק לידע רפואי נרחב, כדי לצפות – שיקום אמיתי ושהייה כפויה במוסד בנפרד ממשפחה תומכת – הינם דבר והיפוכו. כן, הזכות לחיי משפחה הינה זכות יסוד חוקתית. האין ____ זכאית לחיות לצד בני משפחתה?

100. ומה על הפעוט ___? האין הוא זכאי לשיקומי הרפואי והנפשי לאחר שלושה ניסיונות חיסול, אותם חווה בשלוש שנות חייו?

101. לא לדידם של המשיבים. החלטתם אכזרית.

סיכום

102. ____, ____, אביהם ובני משפחתם שנספו – כמו רבים אחרים מן הצד הישראלי ומן הצד הפלסטיני – משלמים, על לא עוול בכפם, מחיר כבד מנשוא, אותו גובה הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

103. כעת גורלם של בני המשפחה – לחיים או לחדלון – נתון בידי המשיב. המשיב לא יוכל להשיב ל___ ו___ את אמם, אחיהם, סבתם ודודם. המשיב לא יוכל לסייע בריפוייה של ____, שלא תלך עוד, לא תדבר בעצמה, לא תוכל אף לנשום ללא מכשור מתאים.

104. האין על המשיב, ולו מטעמים הומניטאריים, לדאוג ל___, להבטיח את זכותה לחיים? את זכות בני המשפחה לחיות כמשפחה – בכבוד?

105. המשיב מתנער מאחריות על שיקומם הרפואי והאנושי של בני המשפחה. המשיב אינו מאפשר את הטיפולים ב___ ו___ כאן, את לימודיהם בבתי ספר בקהילה, את מגורי ____, שלא בתוך בית חולים או מוסד, אלא בבית לצד משפחתה, בתנאים שיאפשרו זאת. בכך גורם המשיב להחרפה קשה של הנזק הכבד שכבר נגרם למשפחה. עקב צרכיה הרפואיים הדחופים של ____, שנובעים מסיבוכים תכופים; עקב הפגיעה הקשה הנוספת בבני המשפחה – החלטת המשיב הינה קטלנית.

106. העותרים ביקשו כי המשיב יאפשר למשפחה לעבור למקום, בו יוכלו להשתקם. תחת זאת, החליט המשיב להעביר את ___ למוסד, אשר ממכתבו עולה כי אינו מוכשר לטיפול במקרים קשים כמו שלה ואשר השהייה בו כרוכה בקריעתה ממשפחתה. על פי החלטת המשיב, נדונה ___ להתגורר לכל ימי חייה במוסד, ללא אביה ואחיה הקטן וללא כל אופק שיקומי נורמטיבי.

107. כאמור, רק אתמול אחר הצהריים התקבלה הודעת המשיב 1 לגבי הכוונה להעביר את ___ לבית חולים ברמאללה. העתירה עודכנה בעקבות הודעה זו, אולם המבוקש רלבנטי וביתר שאת, מתן אפשרות למשפחה ול___ לחיות, לחיות ביחד ולחיות בכבוד. קיים צורך דחוף בדיון בעתירה לגופה ובהוצאת צו ביניים וצו על תנאי, בשל התוצאות ההרסניות והבלתי הפיכות הכרוכות ביישום החלטת המשיב 1. החלטת המשיב 1 על פניה הינה, בלתי סבירה באופן קיצוני. העותרים מבקשים, בנסיבות, לאפשר להם לצרף בהמשך, במידת הצורך, חוות דעת ופירוט נוסף לגבי אי-התאמת הפתרון שהוצע.

לאור המקובץ, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש בראשית העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיבים, להפכו למוחלט ולחייב את המשיבים בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד.

ירושלים, היום: 2.8.2007

תמיר בלנק, עו"ד
מ.ר. 30016
ב"כ העותרים

עדי לוסטיגמן, עו"ד
מ.ר. 29189
ב"כ העותרים